

Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ: Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι ἡ Χριστιανορθόδοξη χρονική περίοδος τῆς νηστείας καί τῆς πνευματικῆς, ψυχικῆς καί σωματικῆς προετοιμασίας τῶν πιστῶν γιά τό Ἅγιο Πάσχα. Ὀνομάστηκε Τεσσαρακοστή, σέ ἀνάμνηση τῆς νηστείας τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στήν ἔρημο, ἡ ὁποία εἶχε διαρκέσει σαράντα ἡμέρες. Εἶναι ἡ ἀρχαιότερη ἀπό ὅλες τίς μεγάλες νηστεῖες τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καθιερώθηκε τόν 4ο μ.Χ. αἰῶνα. Ἀρχικά διαρκοῦσε ἔξι ἐβδομάδες, ἐνῶ ἀργότερα προστέθηκε καί ἄλλη μία ἐβδομάδα. Διαρκεῖ συνολικά 48 ἡμέρες, μαζί μέ τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα. Ξεκινᾷ τήν Καθαρά Δευτέρα καί τελειώνει τό Μεγάλο Σάββατο.

Βέβαια, ἡ ὀνομασία Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἢ Μεγάλη Σαρακοστή, δέν ὀφείλεται στή μεγάλη διάρκειά της, ἀλλά στήν μεγάλη σημασία τοῦ κοσμοσωτηρίου γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας, καί σέ ἀνάμνηση τῶν παθῶν Του. Μέσα σέ αὐτό τό στάδιο τῶν ἀγώνων, μέ τή νηστεία, τήν ἐξομολόγηση, τήν προσευχή, τήν ἐλεημοσύνη, τίς συχνές ἀκολουθίες, καί ὅλα τα πνευματικά παλέματα προετοιμάζεται ὁ κάθε Χριστιανός γιά νά ἀναστηθεῖ κι αὐτός ἀπό τά πάθη καί τίς ἀμαρτίες του.

Καί, με τη βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ξεκινᾷ αὐτό τό πνευματικό μας ὁδοιπορικό πρός τό Ἅγιο Πάσχα. Ἐγκαινιάζεται ἡ προετοιμασία μας μέ τό τριήμερο, πού εἶναι οἱ τρεῖς πρῶτες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Τρεῖς ἡμέρες ἀπόλυτης νηστείας, ἀσιτίας, χωρίς καθόλου φαγητό καί νερό, κυρίως στή λαύρα τοῦ Ἁγίου Σάββα, στό γυναικεῖο κοινόβιο στή Βηθανία, ἀλλά καί σέ ἄλλα μοναστήρια τῶν Ἁγίων Τόπων. Εἶναι δύσκολό το τριήμερο αὐτό. Δέν εἶναι εὐκολη ὑπόθεση, ἀλλά βοηθᾷ μέ τόν καλύτερο τρόπο στήν ἔναρξη τοῦ πνευματικοῦ μας ἀγῶνα. Μοιάζει μέ πένθος, μιάς καί κόβονται ἐντελῶς οἱ σωματικές μας δυνάμεις καί τό μυαλό μας περιορίζεται μόνον στά πνευματικά. Οὔτε διακονίες, οὔτε διακονήματα τίς τρεῖς αὐτές πρῶτες ἡμέρες, παρά μόνον προσευχή καί ἀκολουθίες.

Ἔτσι λοιπόν, ἡ Καθαρά Ἑβδομάδα, ἢ ἡ Καθαροβδομάδα ὅπως ἐπίσης λέγεται -ἐπειδή οἱ πιστοί «καθαίρονται διά τῆς νηστείας»- εἶναι ἡ ἀρχή τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Μᾶς εἰσάγει σέ μιά περίοδο μετανοίας καί ἀποτοξίνωσης - σωματικῆς καί ψυχικῆς- μέ μοναδικό προσανατολισμό τόν Θεό καί τό Ἅγιο Πάσχα.

«Μετανοίας καιρός καί δεήσεως ὥρα», ὅπως λέει καί τό τροπάριο.

Ὅσοι, ἐδῶ στήν Ἁγία Γῆ, ζήσαμε καί προλάβουμε τούς παλαιούς ἀγιοταφίτες πατέρες, τόν γέροντα Σεραφεῖμ τόν Σαββαΐτη, τόν γέροντα Θεοδόσιο τῆς Βηθανίας, τόν π. Σωφρόνιο τόν τυπικάρη τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἀλλά καί πολλούς ἄλλους, διαπιστώσαμε πόσο πιστοί τηρητές ἦταν τῶν ἱερῶν κανόνων, τῆς νηστείας καί τοῦ ἱεροῦ πηδαλίου.

Ὁ π. Σεραφεῖμ νήστευε μέχρι τά 102 τοῦ χρόνια, ὁ μοναχός π. Φιλάρετος ὁ Κύπριος μέχρι τά 89 τοῦ χρόνια, ὁ π. Δαμασκηνός στόν Ἅγιο Σάββα μέχρι τά 90 τοῦ χρόνια, ὅχι μόνον αὐτοί, ἀλλά καί πόσοι ἄλλοι διακριτικοί πατέρες τῶν

Ἱεροσολύμων...

Ἵσως σέ πολλούς φανεῖ ὡς ὑπερβολή, ὅμως ὑπῆρχαν καί ὑπάρχουν ἁγιοταφίτες πατέρες πού νήστευαν καί νηστεύουν μέ πλήρη ἀποχή ἀπό τροφή καί νερό ὅλη τήν πρώτη ἐβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί κοινωνοῦσαν καί κοινωνοῦν τό πρῶτο Σάββατο τῶν Νηστειῶν.

Ἐμεῖς οἱ νεώτεροι ὡς ἀμαθεῖς καί ἀρχάριοι τους ρωτούσαμε: «Γιατί ἄραγε τόση ὑπερβολή στή νηστεία;».

Καί ἐκεῖνοι μᾶς ἀπαντοῦσαν τόσο σοφά καί πατερικά: «Διότι, ὅσο ὁ ἔξω ἄνθρωπος φθείρεται, τόσο ὁ ἔσω ἄνθρωπος -τουτέστιν ἡ ψυχή- ζωογονεῖται καί τρέφεται! Ὅσο παιδεύουμε τή σάρκα καί τήν κοιλία, τόσο ὠφελεῖται τό πνεῦμα». «Καλύτερα», ἔλεγαν, «νά φονεύσω ἐγώ τή σάρκα, παρά ἡ σάρκα νά φθείρει τήν ψυχή μου πού εἶναι ἀθάνατη!».

«Νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή οὐράνια χαρίσματα λαβών». Καθώς καί «ἐγκράτεια, ἐκγύμνασις καί τῆς τροφῆς λιτότης καί ἔγερσις ἐωθινή ἐστι μακροβιότης».

Ἦταν θυμάμαι Καθαροβδομάδα τοῦ 1995. Ἕνα μικρό γκρούπ Ἑλλήνων προσκυνητῶν εἶχε ἐπισκεφθεῖ, στή Μονή τῶν Ποιμένων, τόν γέροντα Σεραφεῖμ. Τούς ἔλεγε λοιπόν, μεταξύ ἄλλων: «...μήν εἴστε παιδιά μου πλεονέκτες, γιατί ἡ πλεονεξία θά φέρει κακό, θά ἐπιφέρει κρίση! Γιατί; Διότι αὐτό πού περισσεύει δέν εἶναι δικό σου, δέν εἶναι δικό μου, ἀλλά εἶναι τοῦ πτωχοῦ, εἶναι τῆς χήρας, τοῦ ὀρφανοῦ, τοῦ ἀρρώστου, τοῦ φυλακισμένου ἢ ὁποιοῦ ἄλλου ἔχει ἀνάγκη. Δέν εἶναι γιά τίς τράπεζες τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλά γιά ἀποταμίευση μέσω ἐλεημοσυνῶν στίς τράπεζες τῶν οὐρανῶν!». Πόσο ἐπίκαιρα εἶναι στίς ἡμέρες μας τά λόγια τοῦ γέροντα Σεραφεῖμ,; Πόσο ἀληθινά ἀκούγονται τά λόγια του, ἐδῶ πού ἔχουμε φθάσει παγκοσμίως;

Μόλις ἔμπαινε ἡ Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή μᾶς προέτρεπαν οἱ πατέρες σέ ἀκόμα περισσότερη προσευχή. Μᾶς προέτρεπαν σέ ἐντονότερη ἀνάγνωση καί μελέτη τῶν θείων γραφῶν, τῶν συναξαρίων, τῶν βίων τῶν ἁγίων μας. «Εἶναι σπουδαία τροφή», μᾶς ἔλεγαν, «τροφή θρεπτική-βιταμινούχα τῆς ψυχῆς».

Εὐλογημένοι μας ἀδελφοί,

δί' εὐχῶν ὅλων των ἁγίων, εἶθε αὕτη ἡ Ἀγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή πού ξεκινᾷ νά εἶναι σαρακοστή νέας ἀρχῆς, κάθαρσης, ἁγιασμοῦ, μετανοίας εἰλικρινοῦς, θέωσης καί ψυχοσωματικῆς μας ἀνάτασης καί ἀνάστασης ἀπό τήν κάτω Ἱερουσαλήμ πρὸς τήν ἄνω.

Ἀμήν, γένοιτο.

Συγγραφεύς: Ἀρχιμανδρίτης Ἰγνάτιος, Ἡγούμενος Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ποιμένων, Βηθλεέμ